

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave (Regnskap)

ØKB3111

Predefinert informasjon

Startdato:	03-05-2019 15:30	Termin:	2019 VÅR
Slutt dato:	10-05-2019 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave - med muntlig presentasjon		
SIS-kode:	203 ØKB3111 1 PRO-1 2019 VÅR Haugesund		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Kandidatnr.: 122

Informasjon fra deltaker

Tittel *: Skattefradrag ved investering i oppstartsselskap
Engelsk tittel *: Tax deduction by investment in start-up companies
Egenerklæring *: Ja **Inneholder besvarelsen Nei**
konfidensiell materiale?:

Jeg bekrefter at jeg har registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)
Gruppenummer: 4
Andre medlemmer i gruppen: 120

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Skattefradrag ved investering i oppstartsselskap

Tax Deduction by Investment in Startup Companies

Lisa Marie Isotalo

Morten Hetland

Bachelor i økonomi og administrasjon

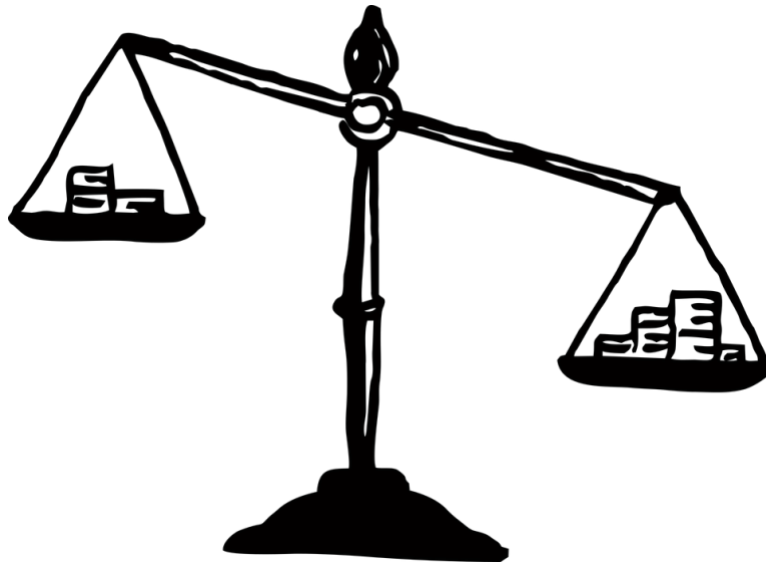
Fakultet for økonomi og samfunnsvitskap/Institutt for
økonomi og administrasjon/ØKB

Veileder: Jostein Aksdal

Innleveringsdato 10.05.2019

Vi bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 10.

Skattefradrag ved investering i oppstartsselskap

Figur 1 Skatt

Hentet fra <https://pixabay.com/no/vectors/skala-penger-skatt-skatteoppkrever-2522379/>

Brukt med tillatelse

Bachelor utført ved Høgskulen på Vestlandet – studiested Haugesund, Økonomi og
Administrasjon

Av: Lisa Marie Isotalo og Morten Hetland

Dette arbeidet er gjennomført som ledd i bachelorprogrammet i økonomi og administrasjon ved Høgskulen på Vestlandet og er godkjent som sådan. Godkjennelsen innebærer ikke at HVL innestår for metodene som er anvendt, resultatene som er fremkommet og konklusjoner og vurderinger i arbeidet.

Skattefradrag ved investering i oppstartsselskap

Lisa Marie Isotalo

Morten Hetland

Navn på veileder: Jostein Aksdal

Gradering: *Offentlig*

Forord

Dette er vår bacheloroppgave som er den avsluttende delen av vår utdanning i økonomi og administrasjon, retning regnskapsføring, ved Høgskulen på Vestlandet i Haugesund. Vi har valgt å se nærmere på en ny ordning fra 2017: *Skattefradrag ved investering i oppstartsselskap*, kalt skatteinsentivordningen, som vi ikke hadde tidligere kunnskap om. I starten var det begrenset med informasjon rundt ordningen, men under arbeidet med oppgaven, har ny informasjon blitt tilgjengelig og artikler rundt ordningen oppdatert. Det har vært et spennende tema å fordype seg i. Ikke minst har det vært lærerikt å være i kontakt med kunnskapsrike personer. Vi har jobbet jevnt med oppgaven helt siden semesterstart, og har hatt et godt samarbeid.

Vi vil takke vår veileder Jostein Aksdal, daglig leder i Hagland finans og høgskolelektor ved Høgskulen på Vestlandet, for godt samarbeid. Vi er også takknemlige for at samtlige var positive til å hjelpe oss med vår bacheloroppgave, og vi ønsker å takke alle som stilte til intervju.

Abstract

Topic: Tax Deduction by Investment in Startup Companies.

This paper focuses on the new tax scheme that was implemented in July 2017. After being in contact with the Norwegian Tax Administration, we could confirm that the scheme was only moderately applied and less used than expected. For that reason, we have looked into the new scheme, and tried to figure out why it is not more widely used. Based on the preparatory work, we formulated the research question: «*Why is not the tax scheme more widely used?*»

In the period of this bachelor's thesis we have interviewed people we thought were relevant to the tax scheme, and chose a qualitative method with semi-structured interviews. Most of the informers had limited experience with the scheme. The interviews confirmed our expectation of the tax scheme being fairly unknown and not widely used. Through the interviews we acquired information to understand the issues of the tax scheme progress.

Sammendrag

Tema: Skattefradrag ved investering i oppstartsselskap.

Denne oppgaven tar for seg skatteinsentivordningen som kom i juli 2017. Etter å ha vært i kontakt med Skatteetaten, fikk vi bekreftet at ordningen var lite brukt, og mindre enn forventet. Av den grunn ville vi undersøke hvor utbredt den er samt prøve å finne et svar på hvorfor den ikke er mer benyttet. Basert på forarbeidet som ble gjort, formulerte vi følgende problemstilling: **«Hvorfor er ikke skatteinsentivordningen tatt mer i bruk?»**

For å besvare vår problemstilling har vi benyttet kvalitativ metode og semistrukturerte intervju. Vi har intervjuet aktører vi mener er sentrale i forhold til skatteinsentivordningen. Intervjuene vi har gjennomført viser at ordningen er lite utbredt. Aktørene vi har vært i kontakt med hadde lite erfaring med ordningen. Gjennom intervjuene har vi tilegnet oss nyttig informasjon som kan hjelpe oss til å forstå ordningens utfordringer.

Innholdsfortegnelse

Forord	<i>i</i>
Abstract	<i>ii</i>
Sammendrag	<i>iii</i>
Figurliste	<i>vi</i>
Tabelliste	<i>vi</i>
1. Innledning	1
1.1 Bakgrunn for valg av emne	1
1.2 Problemstilling	2
1.3 Avgrensning	2
1.4 Oppgavens struktur	3
2. Teori	4
2.1 Ordningen	5
2.1.1 Krav til investor	5
2.1.2 Krav til selskap.....	6
2.1.3 Bruk av ordningen og andre skatteinsentivordninger	7
2.1.4 Risiko	11
3. Metode	15
3.1 Valg av metode.....	15
3.2 Utvelgelse av intervjuobjekter	16
3.3 Utarbeidelse av intervjuguide	17
3.4 Utførelse av intervjuene og bearbeiding av data	17
3.5 Drøfting av valg av metode	18
4. Presentasjon av funn	19
4.1 Intervjuobjekter.....	19
4.2 Sentrale funn	20
4.2.1 Markedsføring	20
4.2.2 Krav til ordningen.....	21
4.2.3 Risiko	23
4.2.4 Attraktivitet.....	23
4.2.5 Oppsummering av sentrale funn.....	24
5. Analyse	25
5.1 Markedsføring	25
5.2 Krav til ordningen	27
5.3 Risiko	28

5.4 Kompleksitet og ressurskrevende	29
5.5 Sammenligning med SEIS-ordningen.....	30
6. Avslutning.....	32
6.1 Avsluttende refleksjoner	33
Referanseliste	34
Vedlegg 1 – Intervjuguide	37

Figurliste

Figur 1 Skatt	
Figur 2 Tilgang til risikokapital for tidligfaseinvesteringer.	4
Figur 3 Total investering mottatt av bedrifter gjennom skatteinsentivordningen	8
Figur 4 Total investering mottatt av bedrifter gjennom SEIS-ordningen.....	9
Figur 5 Bruk av skatteFUNN-ordningen.....	10
Figur 6 Antall nyetablerte foretak... ..	12

Tabelliste

Tabell 1 Oversikt over hvilke aksjonærer som oppnår skattefradrag	7
Tabell 2 Forholdstall mellom investering og BNP	10
Tabell 3 Oversikt over porteføljer med ulik risiko.....	11
Tabell 4 Oversikt over nyetablerte foretak som overlevde i %, fra 2018.....	12
Tabell 5 Oversikt over risiko ved konkurs, , investering med maksimalt fradragbeløp.....	13
Tabell 6 Oversikt over risiko ved konkurs, investering over maksimalt fradragbeløp.....	14

1. Innledning

«Vi trenger flere gode gründere, som starter nye og lønnsomme bedrifter», sa tidligere næringsminister Monica Mæland i 2015 (Regjeringen, 2015). I 2016 kom regjeringen med en gründerplan, hvor kr 400 millioner skulle brukes til å gjøre Norge til et bedre gründerland. Finansminister Siv Jensen, sa under Oslo Innovation Week i 2015 at dersom det skal bli enklere å lykkes som gründer så må det legges til rette for at nye virksomheter klarer å vokse frem (Regjeringen, 2015). Under statsbudsjettet for 2018 ble det foreslått kr 2 milliarder til gründere og oppstartsselskaper (Bjørnevik, 2017). «Vi tror at det må etableres flere insentiver for at mer risikovillig kapital skal vinne frem til gründere. Vi anbefaler at det innføres en kapitalFUNN-ordning med fradrag i skattbar alminnelig inntekt dersom det investeres i kvalifiserte vekstbedrifter», sa konserndirektør i konsernfinans DNB, Kjerstin R. Braathen i 2016 (Landsend Henriksen, 2016).

Fra 1. juli 2017 er det mulig å få skattefradrag på investering i oppstartsselskap. Skatteinsentivordningen for langsiktige investeringer i oppstartsselskap, heretter kalt skatteinsentivordningen, er en ordning fra regjeringen med formål om å fremme utviklingen av nye bedrifter (Regjeringen, 2017). Tall fra SSB viser at syv av ti nyetablerte bedrifter går konkurs innen fem år (Mikalsen, 2014). Mye tyder dermed på at det er stor risiko knyttet til investering i oppstartsselskaper. Skatteinsentivordningen kan dermed være til hjelp for nyetablerte, men samtidig en god ordning for investorer (Mikalsen, 2014). Ordningen gjør at dersom en investerer minst kr 30 000, med en rekke krav, så har en mulighet til å få fradrag i alminnelig inntekt. Et uttrekk som ble gjort av Skatteetaten i juni 2018 viste at rundt 150 selskaper, hvorav 238 personer, hadde benyttet ordningen i 2017. Investeringene utgjorde rundt kr 34 millioner (L. M, Sande, personlig kommunikasjon, 23. januar 2019).

1.1 Bakgrunn for valg av emne

Årsaken til at vi valgte å skrive om den nye skatteinsentivordningen, er at vi ville skrive om et lite berørt tema. Etter samtale med veileder ble vi tipset om ordningen, og vi synes den virket interessant. Det er stort fokus på gründere og oppstartsselskaper i dagens samfunn, og av den grunn fant vi det relevant å skrive om den nye ordningen.

1.2 Problemstilling

Temaet for oppgaven er skattefradrag ved investering i oppstartsselskap. Tall fra Skatteetaten, viste at ordningen var lite brukt. Av den grunn er målet med oppgaven å svare på følgende problemstilling:

«Hvorfor er ikke skatteinsentivordningen tatt mer i bruk?».

For å kunne besvare vår problemstilling må vi studere om kravene for skatteinsentivordningen er oppnåelige, om det er blitt skapt nok oppmerksomhet rundt ordningen og se på om den er fristende. Vi vil se om skattefradraget fører til at investorer retter fokuset mot oppstartsselskaper. For å besvare vår problemstilling har vi benyttet kvalitativ metode hvor vi har intervjuet syv aktører.

Hva som legges i begrepet oppstartsselskap og hva som må oppfylles for å klassifiseres som et oppstartsselskap, forklares i kapittel 2.1.2.

1.3 Avgrensning

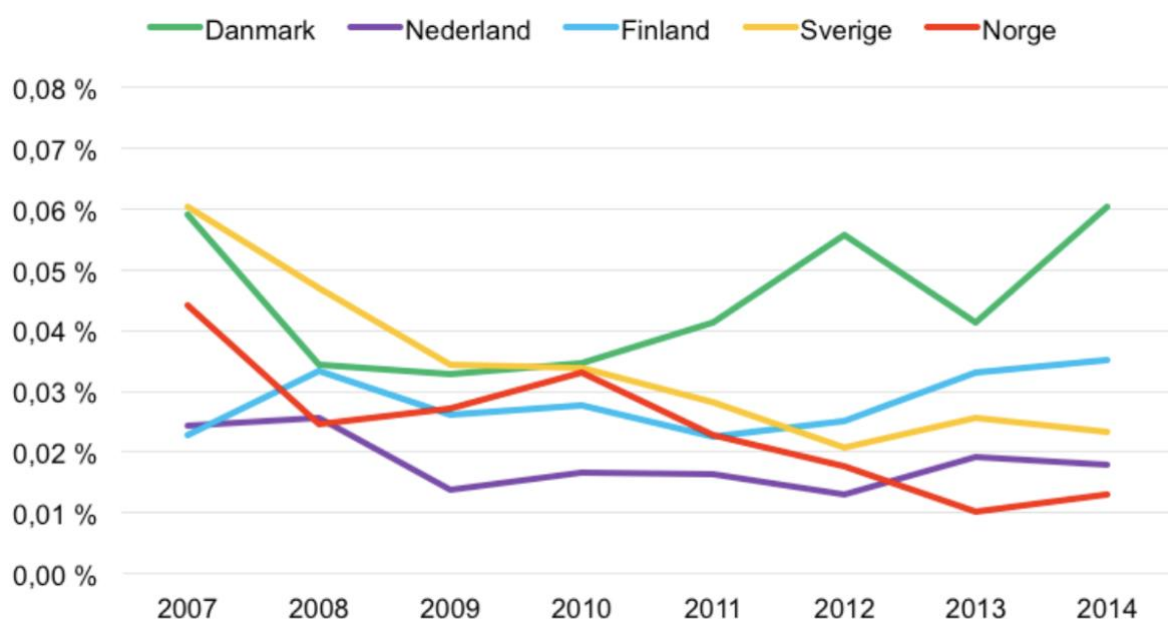
Gjennom intervjuer har vi vært i kontakt med sentrale aktører for vårt tema. Ettersom skatteinsentivordningen er relativt ny, var det viktig for oss å komme i kontakt med personer som hadde erfaring rundt emne vi ville undersøke. For å belyse ordningen fra ulike perspektiver, valgte vi å intervjuer både skatteadvokat, revisor, investor og en rådgiver. I tillegg snakket vi med ulike aktører som er støttespillere innenfor entreprenørskap og innovasjon. Vi fant det naturlig å avgrense intervjuene til disse aktørene ettersom de har kompetanse innenfor undersøkelsesområdet vårt. Vi har avgrenset oppgaven til å gjelde aktører på Haugalandet. Vi har ikke vært i kontakt med oppstartsselskap som har benyttet ordningen, ettersom det ikke fantes noen oversikt over aktuelle selskap. Det er begrenset tallmateriale omkring ordningen, og årsaken til at vi har brukt tall fra siste halvår i 2017, er at endelig tallmateriale fra 2018 ikke er tilgjengelig før tidligst juni 2019. Datamateriale fra 2018, som brukes senere i oppgaven, ble tilgjengelig underveis.

1.4 Oppgavens struktur

Oppgaven er delt inn i seks kapitler. Første kapittel er innledende hvor formålet med undersøkelsen, problemstillingen og nødvendige avgrensninger presenteres. Andre kapittel fokuserer på de teoretiske sidene ved ordningen, samt annen teori som er relevant for oppgavens analyse. Deretter gis det en beskrivelse av metodevalg i tredje kapittel. Under metodedelen fokuseres det på kvalitativ metode, og hvordan intervju egner seg best for vår oppgave. I fjerde kapittel presenterer vi sentrale funn i intervjuene. Analysen fremkommer under femte kapittel. Til slutt i sjette kapittel avsluttes oppgaven, og vi kommer med et svar på vår problemstilling.

2. Teori

Skatteinsentivordningen er et tiltak fra staten med hensikt om å hente inn kapital i en tidlig fase for et oppstartsselskap (Finansdepartementet, 2016-2017, s. 9). Administrerende Direktør i Norsk Venturekapitalforening, Rikke Eckhoff Høvdning, jobbet lenge med å få ordningen innført (Trumpy, 2018). Hun forteller om viktigheten rundt innhenting av kapital for et oppstartsselskap. I figuren nedenfor ser en hvor viktig det er å få inn kapital i en tidlig fase.

Figur 2 Tilgang til risikokapital for tidligfaseinvesteringer.
Kilde: (Ny Analyse AS, U.Å, s. 8)

Figuren viser tilgang til risikokapital for tidligfaseinvesteringer. Risikokapital defineres som kapital investert i et prosjekt med stor risiko for tap (Kleivset, 2015). Med tidligfaseinvestering menes en investering i et selskap som enda ikke har omsetning av betydning (Connect Norge, 2017). I y-aksen er prosentandelen av risikokapital oppgitt som prosent av brutto nasjonalt produkt. X-aksen er årstall. En ser at Norge har hatt en negativ utvikling av tilgang til risikokapital i nystartede virksomheter. I flere land ser en at tilgangen har sunket, men Norge har hatt en av de større nedgangene. Det er viktig med økt kapital i vekstfasen dersom en skal få oppstartsselskaper opp å gå. katteinsentivordningen satser på å skape gründervekst i Norge

(Ny Analyse AS, U.Å, s. 8). Videre i dette kapitlet vil vi presentere de teoretiske sidene ved skatteinsentivordningen samt annen relevant teori som kan belyse vår problemstilling.

2.1 Ordningen

«Fra 1. juli 2017 kan personlige skattytere få fradrag i alminnelig inntekt med inntil kr 500 000 årlig for aksjeinntekter i oppstartsselskap» (Skatteetaten, U.Å). Det er nødvendig å gjøre det lønnsomt å starte og utvikle nye virksomheter dersom en skal kunne finansiere et høyt velferdsnivå i årene fremover (Finansdepartementet, 2016-2017, s. 7). Ifølge proposisjonen til Stortinget angående skatteinsentivordningen, s. 7, er hensikten med ordningen å øke tilgangen på privat risikofinansiering for selskap i startfasen ved å gjøre det mer attraktivt å investere i oppstartsselskap. Mange vilkår må være oppfylt for å få skattefradrag. Det stilles krav til både selskap og investor, i tillegg til hvordan investeringen blir gjort. Under vil vi se på hvilke krav som må oppfylles for å få skattefradrag.

2.1.1 Krav til investor

I følge Skatteetaten kan investor investere i oppstartsselskap enten som privatperson, eller via aksjeselskap. Det må investeres minimum kr 30 000, og en får fradrag for maksimalt kr 500 000. Det er den personlige skattyteren som får fradrag. Investoren eller selskapet kan ikke være eller ha vært tidligere aksjonær i selskapet det investeres i (Skatteetaten, U.Å).

Investoren vil ha forpliktelser med selskapet over tre år, fra tidspunktet investeringen skjer. Det første kravet er at investor eller nærstående ikke kan være, bli eller ha vært ansatt i selskapet/konsernet i løpet av perioden på tre år. Med nærstående menes i dette tilfelle ektefelle eller samboer, barn, søsken, foreldre (inkludert foreldre til ektefelle eller samboer) til aksjeeiere, daglig leder eller styremedlemmer (Regnskapshjelp, 2018). For å få skattefradrag, må investoren eie aksjene i minst tre kalenderår etter utløpet av året investeringen ble gjort. En kan ikke motta noen form for utbetaling eller utbytte fra selskapet det er investert i, i løpet av treårsperioden (Skatteetaten, U.Å).

Dersom en investerer via holdingselskap, kan investor bare bruke mellomliggende holdingselskap i ett ledd mellom seg selv og oppstartsselskapet det investeres i. Dersom

holdingselskapet eies av flere skattytere, fordeles fradraget proporsjonalt mellom aksjonærenes eierandel (Finansdepartementet, 2016-2017, s. 11). Ut i fra kravet om kun ett ledd mellom seg selv og oppstartsselskapet, må skattemyndighetene i følge proposisjonen til Stortinget om skatteinsentivordningen, s.11, forholde seg til tre skattesubjekt og deres disposisjoner: den personlige skattyteren, det mellomliggende selskapet og oppstartsselskapet.

2.1.2 Krav til selskap

Selskapet det investeres i må være seks år eller yngre. I tillegg må det være færre enn 25 årsverk ansatt. Det stilles også krav til inntekt, lønnsgrunnlag og balansen (Skatteetaten, 2017):

- Driftsinntekter må ikke overstige kr 40 000 000.
- Årlig lønnsgrunnlag må være minimum kr 400 000.
- Balansesummen må ikke overstige kr 40 000 000.

Videre kan selskapet ikke motta mer enn kr 1,5 millioner årlig i aksjeinnskudd fra investorer som benytter seg av ordningen. Nytegning av aksjer kan enten skje ved stiftelse eller kapitalforhøyelse. Det stilles krav til at selskapet ikke er i økonomiske vanskeligheter på investeringstidspunktet. Ifølge Skatteetaten er det ingen klar definisjon på hva som ligger i begrepet økonomisk vanskelighet. Bedriftene vurderes individuelt og det er flere påvirkningsfaktorer (Skatteetaten, personlig kommunikasjon, 01. april 2019). Videre må selskapet drive med annen aktivitet enn passiv kapitalforvaltning. Selskapet det investeres i, må være norsk eller tilsvarende utenlandsk selskap hjemmehørende innenfor EØS og det må være skattepliktig til Norge. Selskapet må rapportere til Skatteetaten at formålet med kapitalforhøyelsen er å hente inn gjennom skatteinsentivordningen (Skatteetaten, U.Å).

Dersom kravene brytes vil skattefordelen reverseres. Oppstartsselskapet har ansvar for å se til at vilkårene ikke brytes (Skatteetaten, U.Å). Departementet anslår på usikkert grunnlag at fradraget vil gi et påløpt inntektstap på kr 330 millioner for staten i 2017 (Finansdepartementet, 2016-2017, s. 7).

Eksempel, fradrag for kapitalinnskudd

Tabell 1 er en illustrasjon som viser hvilke selskap som oppnår skattefradrag, for å illustrere hvordan kravene fungerer. Tabellen fokuserer på kravene til investor, og ser på hvordan

selskapene eies samt hvor mye det investeres fra hver enkelt aksjonær. Krav som ikke er kommentert, forutsettes oppfylt.

Første kolonne viser selskapet det investeres fra. Videre i neste kolonne opplyses det om hvor mye som er innskutt i de ulike oppstartsselskapene. Tredje kolonne viser om emisjonen er gjort via en privatperson eller et aksjeselskap. I fjerde kolonne vises aksjonærenes eierandel i selskapet det investeres fra. Ved å multiplisere emisjonen med eierandelen, vises aksjonærens andel av emisjonen i femte kolonne. Siste kolonne illustrerer om en har rett på fradrag eller ikke, og det forklares ytterligere under tabellen. Navn og selskap er kun for å illustrere.

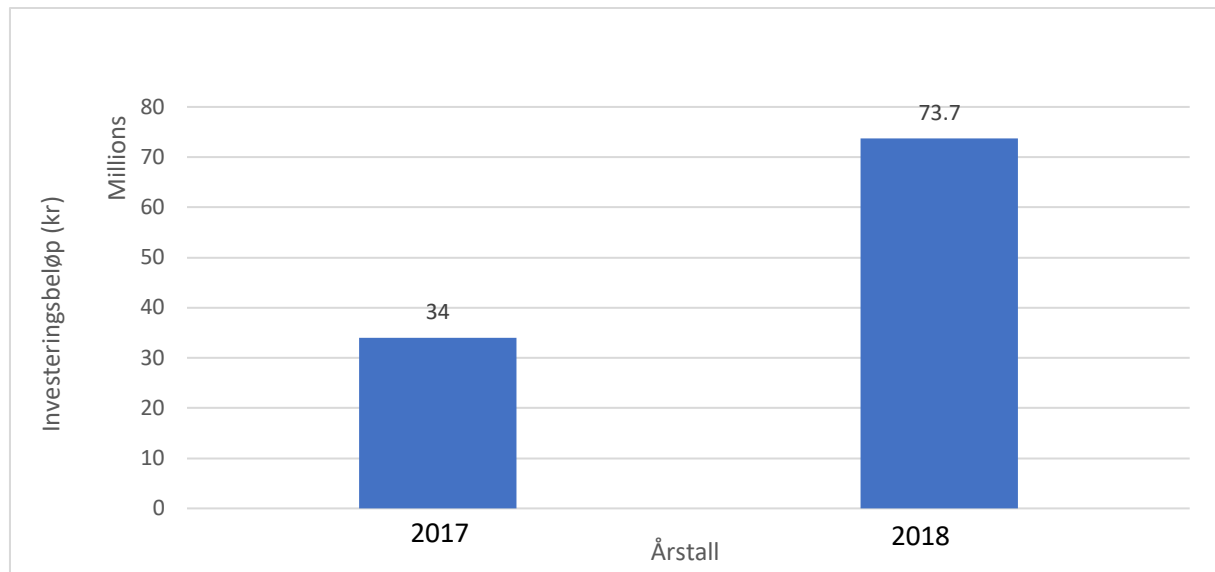
Selskap	Emisjon	Aksjonær	Eierandel	Andel	Fradrag?
aksjeinnskudd					
Alpha AS	500 000	Ola Nordmann	1	500 000	Ja ¹
Investerings AS	500 000	Alpha AS	0,5	250 000	Nei ²
		Peder Ås	0,25	125 000	Ja
		Eli Nordmann	0,25	125 000	Ja
Hgsd Invest AS	4 500 000	Hgsd Property AS	1	4 500 000	Nei ³

Tabell 1 Oversikt over hvilke aksjonærer som oppnår skattefradrag

- 1) Alpha AS ved Ola Nordmann oppnår maksimalt skattefradrag ettersom alle vilkårene er oppfylt.
- 2) Alpha AS er også aksjonær i Investerings AS. Ettersom Ola Nordmann har brukt opp sitt årlige investeringsbeløp, har ikke Alpha AS rett på fradrag ved investeringen gjennom Investerings AS, jf. kravet om maksimalt 500 000 kr i årlig fradrag.
- 3) Hgsd Invest AS eies av Hgsd Property AS, og oppnår ikke skattefradrag ettersom det er investert gjennom holdingselskap i flere ledd, jf. kravet om kun ett ledd mellom investor og selskap.

2.1.3 Bruk av ordningen og andre skatteincentivordninger

Etter å ha vært i kontakt med Skatteetaten, har vi fått tilgang på datamateriale knyttet til bruk av ordningen.

Figur 3 Total investering mottatt av bedrifter gjennom skatteincentivordningen Kilde: (L. M, Sande, skattejurist hos Skatteetaten, personlig kommunikasjon, 25. april 2019).

Data fra 2017 er siste halvår, ettersom ordningen trådte i kraft 1. juli. Det er også viktig å nevne at data fra 2018 ikke er endelige, ettersom tallene er hentet mens skattemeldingsperioden pågår. Figur 3 viser at bruk av ordningen økte fra 2017 til 2018. Likevel er det vanskelig å si om det er en betydelig økning, ettersom ordningens første hele år var i 2018. Etter kommunikasjon med skattejurist Leif Martin Sande i Skatteetaten, kunne han fortelle at det var 238 personer som benyttet ordningen i 2017, mens det i 2018 var 547 (L. M, Sande, skattejurist hos Skatteetaten, personlig kommunikasjon, 25. april 2019). Ut i fra figur 3 ser en at det var kr 34 millioner i innskutt kapital gjennom ordningen i siste halvår av 2017, mens det i 2018 var kr 73,7 millioner. Staten regnte med at investeringer i 2017 ville utgjøre omtrent 1,5 milliard kr ettersom de anslo et inntektstap på kr 330 millioner:

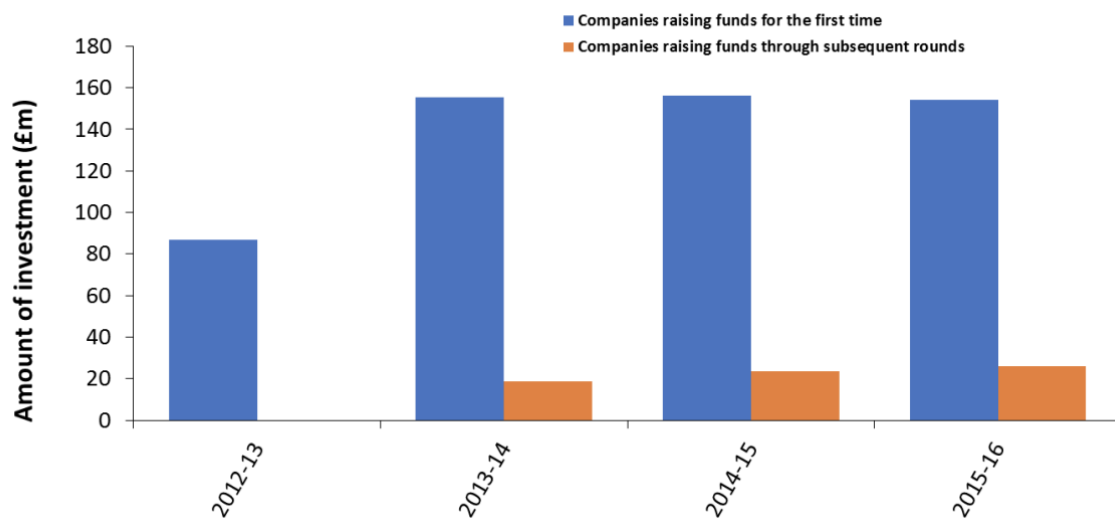
$$1\,434\,782\,609 * 0,23(\text{skattesats 2017}) = 330\,000\,000$$

Ut i fra dette tallet ser en at ordningen ikke er benyttet slik som forventet i 2017.

2.1.3.1 SEIS-ordningen

Skatteincentivordningen bygger på tilsvarende svenske og britiske ordninger, men er tilpasset det norske skattesystemet og norsk næringsstruktur (Finansdepartementet, 2016-2017, s. 8). Vi har valgt å se nærmere på den britiske ordningen, ettersom den er tilnærmet lik den norske. Årsaken til at vi ikke ser nærmere på den svenske, er at den ikke er avgrenset til kun å gjelde oppstartsselskap. SEIS-ordningen i Storbritannia trådte i kraft september 2012, men

investeringer gjort på og etter 1.april 2012 fikk godkjent fradrag ved bruk av ordningen (Customs, 2017, s. 13). SEIS er en forkortelse for The Seed Enterprise Investment Scheme, og retter seg mot oppstartsselskap i den første fasen, kalt "seed". SEIS er til hjelp for sammenligning med den norske ordningen. Den britiske ordningen gir et skattefradrag på 50 % av investeringen opptil 100 000 britiske pund per investor årlig. Kravene er tilnærmet like de norske. En viktig forskjell er at ved bruk av SEIS-ordningen må selskapet være yngre enn to år, ettersom den retter seg mot oppstartsselskap i den tidligste fasen (Finansdepartementet, 2016-2017, s. 8).

Figur 4 Total investering mottatt av bedrifter gjennom SEIS-ordningen Kilde: (Customs, 2017, s. 13)

Figuren presenterer mottatt kapitaløkning gjennom SEIS-ordningen i Storbritannia. Den blå stolpen viser til bedrifter som har mottatt kapital for første gang, mens den oransje viser andregangsinvesteringer (Customs, 2017, s. 13). Fra 2012 til 2013 var det omtrent en dobling i investeringsbeløp, men en må ta i betraktning at ordningen ikke kom før høsten 2012. Ut i fra figuren ser en at det totale investeringsbeløpet har vært på rundt 160 millioner pund mellom årene 2013 til og med 2015. I tillegg ligger andregangsinvesteringer på omtrent 20 millioner pund i 2013 og har noe økning i årene etter.

Nedenfor presenteres en tabell som viser investeringsbeløpet i Norge og Storbritannia i forhold til landets bruttonasjonalprodukt. En må ta i betraktning at Storbritannia har en befolkning på rundt 66,5 millioner (Jørstad & Ericsson Ryste, 2019), mens Norge har omtrent fem millioner (Statistisk sentralbyrå, 2019a).

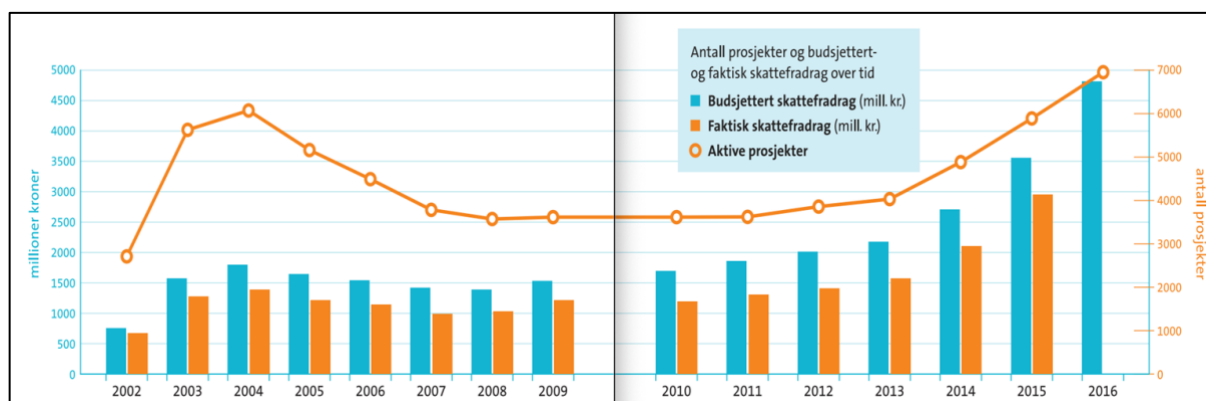
	Omgjøringskurs	Investeringsbeløp (USD)	BNP (USD) i milliard	Forholdstall
Norge 2018	8,1336 USD/NOK	9 061 178	398,8	0,0023 %
Storbritannia 2013	1,56 GBP/USD	249 600 000	2739,82	0,0091 %

Tabell 2 Forholdstall mellom investering og BNP

Tabell 2 viser investeringsbeløpet i Norge i 2018 og Storbritannia i 2013, i forhold til landets totale BNP. Årsaken til at 2018 og 2013 presenteres, er at det er det første hele året til ordningene. I kolonnen for omgjøringskurs, er det brukt gjennomsnittlig valutakurs for gjeldende år (Norges valutakurser, U.Å). Norges BNP er fra 2017 ettersom tall for 2018 enda ikke var tilgjengelig. Ut i fra tabellen er investeringsbeløp og BNP betydelig større i Storbritannia. Forholdstallet viser hvor mye investeringene utgjør av landets BNP, som i dette tilfellet viser at Storbritannias forholdstall omtrent er fire ganger så stort som Norges.

2.1.3.2 SkatteFUNN-ordningen

For å belyse vår problemstilling er det relevant å se på andre skatteincentivordninger i Norge. Av den grunn vil vi kort se på skatteFUNN-ordningen som kom i 2002, ettersom den har eksistert over en lengre periode. Vi velger å se nærmere på denne ordningen for å se hvor lang tid det tok før den økte i omfang. «SkatteFUNN-ordningen er en skattefradagsordning for næringslivets kostnader til forskning og utvikling. Gjennom skatteFUNN kan bedrifter få prosjektkostnader som skattefradrag gjennom skatteoppgjøret» (Innovasjon Norge, 2018). Små- og mellomstore bedrifter kan få 20 % av prosjektkostnadene som skattefradrag, mens store bedrifter kan få 18 %.

Figur 5 Bruk av skatteFUNN-ordningen

Kilde: (Forskningsrådet, 2017, s. 10-11)

Figur 5 viser at ordningen hadde en rolig start. De oransje stolpene viser faktisk skattefradrag ved bruk av ordningen, og det er denne utviklingen som er interessant. Fra og med perioden

2003 til 2013 er det lite utvikling, mens i årene etter kan en se en betydelig økning i bruk av ordningen. «Langt flere foretak søker om skattefradrag for kostnader til forskning og utvikling for 2014 og 2015» (Statistisk sentralbyrå, 2016). I følge Samfunnsøkonomisk analyse AS er Forskningsrådets aktive arbeid med å få bedrifter til å søke skatteFUNN en årsak til økningen (Benedictow et al., 2018, s. 9).

2.1.4 Risiko

Skatteinsentivordningen er et tiltak for å øke tilgangen på privat risikofinansiering for selskap i startfasen ved å gjøre det mer attraktivt å investere i oppstartsselskap. Ordningen reduserer risikoen betraktelig, ettersom staten er med på å finansiere investeringen (L. M, Sande, skattejurist hos Skatteetaten, personlig kommunikasjon, 14. mars 2019). Vi vil nå se på teori rundt risiko knyttet til ordningen.

Det er en risiko for at et selskap kan gå konkurs. Det er flere varianter av risiko. Risiko betyr at framtidig avkastning ikke er sikker (Bredesen, 2015, s. 99). Det er en reell fare for at et oppstartsselskap går konkurs allerede de første årene (Statistisk Sentralbyrå, 2018b). Investorer har ulike preferanser for grad av risiko en ønsker å eksponeres for. En investor som er risikoavers investerer enten risikofritt eller i investeringer med positiv risikopremie. Desto større risikoeksponering, desto større kan straffen bli. Dermed er det viktig å ha forståelse av hvilken risiko en tåler (Bodie, Kane & Marcus, 2014, s. 170-171).

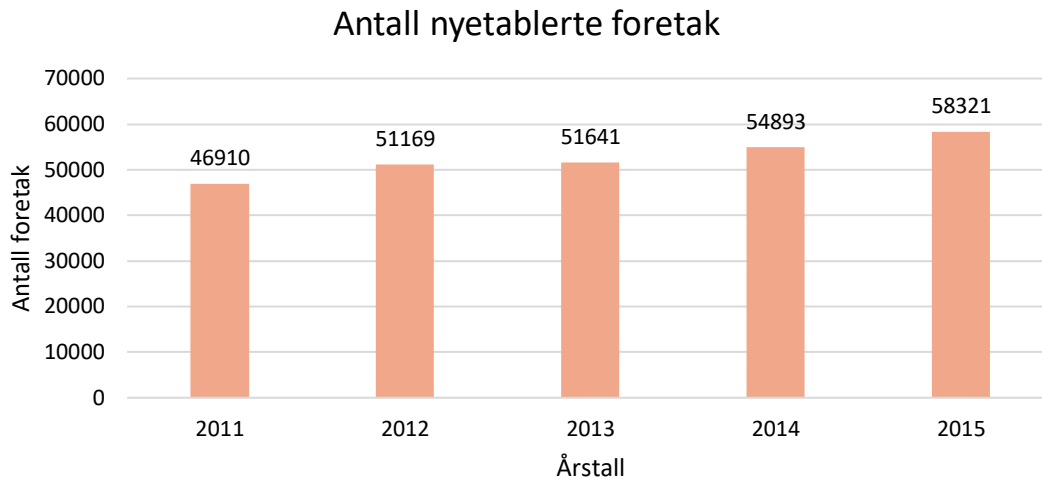
Portefølje,	Risikopremie	Forventet avkastning	Risiko (SD)
Risikofri rente = 5 %			
Lav risiko	2 %	7 %	5 %
Medium risiko	4 %	9 %	10 %
Høy risiko	8 %	13 %	20 %

Tabell 3 Oversikt over porteføljer med ulik risiko

Kilde:(Bodie et al., 2014, s. 170)

Tabell 3 illustrerer et eksempel av porteføljer med ulik risiko. Risikopremien er differansen mellom forventet avkastning og risikofri rente, som utgjør premien for å bære risikoen. Forventet avkastning er den totale forventede avkastningen av porteføljen. Risikoen er oppgitt i standardavvik som er et standard mål på risiko. I forhold til tabellen vil en investor som velger porteføljen med lav risiko være høyere risikoavers, og for den som velger porteføljen med høy risiko være lavere risikoavers. Dette viser altså til at ulike investorer har ulik nytte av de

forskjellige alternativene (Bodie et al., 2014, s. 170-171). Nedenfor presenteres en oversikt over nyetablerte foretak. Ved å se på hvor mange foretak som etableres hvert år, får en oversikt over hvor mange selskap som potensielt kan falle innenfor ordningen.

Figur 6 Antall nyetablerte foretak

Kilde: (Statistisk sentralbyrå, 2019b)

Figur 6 viser at det er en økning i etablering av selskaper hvert år. I 2015 ble det opprettet omtrent 58 000 selskaper. I forbindelse med ordningen er det interessant å se hvor lenge oppstartsselskaper eksisterer, og ut i fra tabell 4 nedenfor kan en se at få nyetablerte foretak overlever etter fem år.

Etableringsår	Foretak som overlevde i %				
	1 år	2 år	3 år	4 år	5 år
2011	48	43,4	36,3	31,4	27
2012	50,5	46,3	39,2	33,9	
2013	48,2	45,4	37,6		
2014	48,3	43,1			
2015	46,2				

Tabell 4 Oversikt over nyetablerte foretak som overlevde i %, fra 2011 Kilde: (Statistisk Sentralbyrå, 2018a)

Tabell 4 viser hvor mange foretak som overlever de første årene etter oppstart. I følge Statistisk Sentralbyrå er det kun 27 % av nyetablerte foretak som fortsatt er aktive etter fem år (Statistisk Sentralbyrå, 2018a). Ut i fra tabell 3 s. 11 ser en at en investor som velger å investere i et oppstartsselskap bør være åpen for høy risiko, ettersom det er få selskap som enda eksisterer

etter kun fem år. En investor har gjerne motvilje mot risiko, og er derfor ikke interessert i å pådra seg risiko uten å få kompensasjon for det. Av den grunn kan skatteincentivordningen benyttes for å redusere risikoen. Dersom selskapet det investeres i går konkurs, kan investoren motta omtrent halvparten av den opprinnelige investeringen (Olsen, 2017). Det skal illustreres i eksemplet nedenfor.

Eksempel, risiko ved konkurs

I 2019 investeres det maksbeløpet på kr 500 000 i et oppstartsselskap. For inntektsåret 2019 blir det fradragført kr 500 000 i skattemeldingen. Skattesatsen er 22 % (Sticos, 2019). Det betyr at en får 110 000 igjen av staten i skatteoppgjøret: $500\,000 * 22\% = 110\,000$.

Deretter går oppstartsselskapet konkurs, og en har rett til fradrag for tap på aksjene. Ved konkurs vil en normalt få null i vederlag. Da vil aksjetapet være på kr 500 000. Dagens skattesats på utbytte er isolert sett 31,68% (Altinn, 2019). Dermed vil en få kr 158 400 igjen i skatteoppgjøret: $500\,000 * 31,68\%$, det året selskapet åpner konkurs (L. M, Sande, skattejurist hos Skatteetaten, personlig kommunikasjon, 14. mars 2019).

Investering	500 000
Skatteeffekt	110 000
Fradrag ved konkurs	158 400
Tilbakeføring i skatteoppgjøret	268 400
Økonomisk tap	231 600

Tabell 5 Oversikt over risiko ved konkurs, , investering med maksimalt fradragbeløp Kilde:

L. M, Sande, skattejurist hos Skatteetaten, personlig kommunikasjon, 14. mars 2019.

Tabell 5 viser at en får kr 268 400 tilbake ved konkurs. Dermed er det økonomiske tapet kun på kr 231 600. Staten subsidierer altså mer enn halvparten av tapet. Dette viser at det er betydelig lavere risiko forbundet med investering i et oppstartsselskap, dersom en benytter ordningen.

Videre er det interessant å se hva som skjer dersom en investerer over det maksimale fradragbeløpet. I eksempelet nedenfor er det illustrert en investering på kr én million.

Investering	1 000 000
Skatteeffekt	110 000
Fradrag ved konkurs	316 800
Tilbakeføring i skatteoppgjøret	426 800
Økonomisk tap	573 200

Tabell 6 Oversikt over risiko ved konkurs, investering over maksimalt fradragbeløp.

Tabell 6 viser at skatteeffekten blir uendret, i forhold til forrige eksempel hvor en investerte halvparten av beløpet. Fradraget ved konkurs øker proporsjonalt med investeringsbeløpet: $1\,000\,000 * 31,68\% = 316\,800$. Til sammen får en da kr 426 800 tilbake i skatteoppgjøret. Skatteeffekten blir mindre betydelig og en sitter igjen med et økonomisk tap på nesten kr 600 000 dersom en investerer over det maksimale fradragbeløpet.

3. Metode

I dette kapitlet vil vi beskrive hvilken metode vi har valgt for å innhente data, og se nærmere på denne metoden.

3.1 Valg av metode

Kvalitativ metodevalg var best egnet for å besvare vår problemstilling, ettersom vi ville forstå ordningen grundig og på dybdenivå. Under kvalitativ metode samles det inn data som analyseres for å få frem viktige sammenhenger og relevant informasjon om det som studeres (Grønmo, 2004). En studerer kvalitet og spesielle kjennetegn og det forsøkes å forstå fenomenet detaljert. Årsaken til at vi valgte kvalitativ metode, var at vi trengte å komme i kontakt med folk som hadde kunnskap rundt området vi undersøkte, ettersom informasjon tilgjengelig for litteratursøk var mangelfull. En annen årsak til at kvalitativ metode var best egnet er at intervjuene gir en bedre innsikt i ordningen, sammenlignet med hva en spørreundersøkelse med kortfattede spørsmål gir (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2011, s. 108).

Under kvalitativ metode er det begrenset antall informanter. Ettersom hensikten er å få mest mulig kunnskap om et fenomen, er ikke utvalgsstrategien eller størrelsen tilfeldig valgt. Ofte er det vanskelig på forhånd å avgjøre hva som er nok intervjuer. En tommelfingerregel er at utvalget er stort nok når det kan besvare problemstillingen, og når en ikke lenger får noen ny informasjon. I en kvalitativ undersøkelse får ikke nødvendigvis alle informantene samme status. Noen informanter blir mer sentrale enn andre, og disse kan følges opp med flere intervju (Johannessen et al., 2011, s. 113-117).

Fremfor alt er det viktig å vite hva formålet med undersøkelsen er. Det er betydningsfullt å vurdere hvordan undersøkelser skal gjennomføres, og hvem som skal studeres. Data i undersøkelser kan samles inn på ett eller flere tidspunkt. Dersom en samler inn data over en avgrenset og kort periode, betegnes det som en tverrsnittsundersøkelse. Ved en undersøkelse over lengre tid og datainnsamling over flere tidspunkt, betegnes det som en longitudinell undersøkelse (Johannessen et al., 2011, s. 79).

I forberedelsen til en undersøkelse bygger forskeren på kunnskaper og tidligere erfaringer. Deretter går en inn i en fase hvor en samler inn data fra individer som har erfaring med fenomenet som studeres. Intervjuene er grunnlaget for selve analysen, og dermed er utvalget av informantene en viktig del av forskningen (Johannessen et al., 2011, s. 108).

Eksplorativt design har som formål å undersøke fenomener som er delvis kjent eller ukjent, og det er aktuelt når problemstillingen er uklar og det ikke finnes noen klar hypotese. Dette er fordi det er mangelfull eller ingen informasjon rundt fenomenet (Johannessen et al., 2011, s. 62). Skatteinsentivordningen er et nytt fenomen med lite kunnskap rundt, og det er begrenset mengde med data. Av den grunn er eksplorerende design aktuelt for vår oppgave, ettersom problemstillingen er søkende. Datainnsamlingen foregikk over en avgrenset og kort periode, og kan dermed betegnes som en tverrsnittsundersøkelse.

3.2 Utvelgelse av intervjuobjekter

Som nevnt under metodevalg, er ikke informantene tilfeldig valgt, og dermed må en tenke grundig gjennom hvem som skal delta. Det er benyttet strategisk utvelgelse, hvor vi har prøvd å få tak i personer som kan bidra med nødvendig data for å belyse vår problemstilling. En årsak til at intervju benyttes, er at informantene har større frihet til å uttrykke seg. Det kvalitative intervjuet gjør det mulig å få frem informasjon om komplekse fenomener. Våre intervjuobjekter består av sentrale aktører på Haugalandet. Vi tenker at sentrale aktører kan være med på å belyse vår problemstilling, ettersom de har erfaring og kunnskap rundt emne vi undersøker. Intervjuobjektene besto av følgende personer, og de presenteres ytterligere i kapittel 4.1:

- Åse Samdal i Validé
- Arnfinn Hønsi i TSrevisjon AS
- Kjell Larsen i Tveit Regnskap
- Daglig leder i Bighouse AS
- Adrian Helgesen i Deloitte
- Jarle Eriksen i Gründerloftet
- Bjørn Oddvar Madsen i Rogaland Ressurssenter

3.3 Utarbeidelse av intervjuguide

Vi har benyttet et semistrukturert intervju, med spørsmål relevante til problemstillingen. Et semistrukturert intervju vil si at spørsmål og temaer kan variere i rekkefølge, og en beveger seg fritt frem og tilbake i intervjuguiden (Johannessen et al., 2011, s. 145). Se vedlegg 1 s. 37 for intervjuguide. Spørsmålene skrevet i kursiv i intervjuguiden er tilpasset informanter med kunder, og er av den grunn bare stilt noen utvalgte. Spørsmålene fokuserte på områder der det trengtes mer informasjon. Det følte positivt med et semistrukturert intervju, da vi fokuserte på planlagte spørsmål, men samtidig kom innom andre aktuelle tema. Intervjuene hadde en naturlig flyt, hvor vi bevegde oss frem og tilbake på ulike spørsmål. Ved starten av hvert intervju presenterte vi vår bacheloroppgave, samt hva vi ønsket å finne ut ved våre intervjuer. Innledningsvis startet vi alle intervjuene med å spørre hvor godt ordningen var kjent for informantene. Videre ble det fokusert på ordningens potensiale og hvorfor den ikke har blitt tatt mer i bruk. Avslutningsvis fikk informantene komme med egne tanker og refleksjoner.

3.4 Utførelse av intervjuene og bearbeiding av data

Intervjuene ble utført ved personlig oppmøte, med unntak av to intervjuer via telefon. Det var en stor fordel å møte informantene personlig, da det ga bedre kommunikasjon og flyt i intervjuet, i tillegg til å redusere risikoen for feiltolkning. På forhånd sendte vi ut mail til alle informantene hvor vi spurte om de hadde mulighet til å stille til intervju. I mailen linket vi til Skatteetatens artikkel om skatteincentivordningen, slik at de på forhånd kunne sette seg inn i ordningen og kravene. Vi har utført syv intervjuer. Intervjuene varte i gjennomsnitt 30 minutter. Informantene samtykket til at deres navn og firma kunne gjengis i vår oppgave. Intervjuene tok utgangspunkt i intervjuguiden, og emner som dukket opp underveis. Det ble tatt notater under intervjuene. Etter hvert intervju var utført, ble stikkordene gjort om til tekst, slik at det ved seinere tidspunkt skulle bli enklere å analysere informasjonen. Informantene fikk tilsendt det som var skrevet, hvor de fikk godkjenne uttalelser.

Intervjuene skrives som grunnlag for analysen. Det finnes ingen fasit på hvordan en gjennomfører en analyse. Det første steget med analysen er å danne et helhetsinntrykk, for å videre kunne identifisere og sortere ut fenomenene som informantene uttrykker. Det å kunne sortere ut det betydelige som informantene opplyser om, er viktig for å redusere datamengden. En må systematisk analysere fenomenene som gir mening slik at forskeren kan gå bak det som

informanten forteller. Avslutningsvis sammenfattes intervjuene og det lages en generell struktur basert på alle intervjuene som er gjort om de samme fenomenene (Johannessen et al., 2011, s. 87-88).

3.5 Drøfting av valg av metode

Vi er fornøyde med valg av metode og informanter. Etersom vi intervjuet hele syv forskjellige aktører, med ulikt yrke, har vi fått ulike perspektiver på ordningen. Under de siste intervjuene følte vi ikke at ny informasjon som kom frem, og da opplevde vi at vi hadde et helhetlig bilde av perspektiver på ordningen. Av den grunn ønsket vi ikke å utføre flere intervjuer, men heller gå ut i fra at informasjonen vi satt på var belysende nok. Bruk av intervju er tidkrevende, og setter en naturlig begrensning på antall respondenter og intervjuer. Dersom vi hadde hatt mer tid og kapasitet hadde det vært ønskelig å komme i kontakt med flere aktører, for å kunne belyse problemstillingen enda bedre. Vi føler likevel at flere sider ved ordningen er presentert. Det er viktig å understreke at utvalget vårt ikke representerer hele populasjonen, til tross for at vi er fornøyde med et representativt utvalg av respondenter. Informantene var ikke anonyme, og dette kan svekke troverdigheten rundt deres svar. Likevel kan en med rimelig grunn anta at informantene har vært ærlige, ettersom spørsmålene ikke er av sensitiv art, eller retter seg inn mot dem personlig (Johannessen et al., 2011, s. 145)

4. Presentasjon av funn

I denne delen vil vi redegjøre for sentrale funn i forbindelse med intervjuene. Vi har vært i kontakt med relevante aktører i distriktet, i tillegg til skatteetaten for tallmateriale. Som nevnt under avgrensning, valgte vi å intervjuer både skatteadvokat, revisor, investor og en rådgiver. I tillegg snakket vi med ulike aktører som er støttespillere innenfor entreprenørskap og innovasjon. Først vil vi presentere aktørene, før vi deretter vil presentere sentrale funn.

4.1 Intervjuobjekter

Inkubatoren Validé Haugesund bistår gründere med å bringe frem gode forretningsideer til lønnsomme virksomheter. Informanten i Validé er Åse Tveit Samdal. Hun har erfaring med prosjektledelse, markedsføring og forretningsutvikling innen media, turisme og finans. Samdal startet som forretningsutvikler i Validé i 2011 og har vært involvert i mer enn 30 oppstartsselskaper (Validé Haugesund, U.Å).

Deloitte Advokatfirma Haugesund består av advokater som er spesialisert innen forretningsjus. De bistår både næringsliv, privatpersoner, det offentlige samt frivillige lag og organisasjoner. Vi har vært i kontakt med Adrian Helgesen, som er senioradvokat, med spesialisering innen skatt og avgifter (Deloitte, U.Å-b).

TSrevisjon AS er et revisjonsselskap med allsidig bransjeeerfaring. Selskapet ble etablert i 2005 og er lokalisert i Kopervik sentrum. Deres kunder består av små og mellomstore foretak, som i hovedsak er lokalisert på Haugalandet, spesielt Karmøy og Haugesund. I kontakt med TSrevisjon AS har vi intervjuet Arnfinn Hønsi som er statsautorisert revisor og autorisert regnskapsfører (TSrevisjon AS, U.Å).

Tveit Regnskap består av rådgivere og regnskapsførere. De er blant landets største regnskapsbyrå, med 186 ansatte fordelt på 17 avdelinger. Vi var i kontakt med Kjell Larsen som er leder for rådgivning. Larsen er utdannet siviløkonom og har lenge vært i næringslivet på Haugalandet. Han har blant annet vært forretningsutvikler hos Rogaland Ressurscenter og i MB Partner (Tveit Regnskap, U.Å).

Rogaland Ressurssenter er en næringshage som er tatt opp i det nasjonale næringshageprogrammet. Næringshagene er institusjoner som tilbyr samlokalisering av bedrifter med spesialisert kompetanse i næringssvake områder (Steine, 2011). De skal legge til rette for nyskappingsaktiviteter. Vi var i kontakt med forretningsutvikler, Bjørn Oddvar Madsen. Madsen har mange års erfaring innen bedriftsutvikling og rekruttering og utvelgelse av fagspesialister (Rogaland Ressurssenter, U.Å).

Gründerloftet er et sted hvor gründere får tilgang til et kreativt miljø og verktøy, hvor en kan utveksle idéer, erfaringer og kanskje samarbeide om prosjekter. Gründerloftet ble stiftet i 2017 og har hatt 44 oppstartsselskaper, 49 leietakere, 15 partnere og hentet inn over 30 millioner i kapital til oppstartsselskapene. Vi intervjuet daglig leder, Jarle Salhus Eriksen, i deres særegent lokale (Haugesund sentrum, 2019).

Bighthouse AS er et privat investeringsfirma med varierte investeringsaktiviteter, hovedsakelig langsiktige industriinvesteringer. De investerer også i oppstartsselskaper. Vi var i kontakt med daglig leder, som har lang erfaring med å drive forretning (Bighthouse, 2019).

4.2 Sentrale funn

I denne delen vil vi presentere sentrale funn under intervjuene. Ut i fra intervjuguiden, ble det tatt opp sentrale tema med informantene. Som nevnt tidligere i oppgaven, fant vi lite publisitet rundt ordningen på internett og i media generelt. Dette gjør at markedsføringen var et relevant samtaleemne. Ved første øyekast virket det som at det var mange krav knyttet til ordningen og at dette kunne gjøre ordningen komplisert. Dermed var det viktig for oss å få frem informantenes synspunkter rundt dette. Videre var vi interesserte i informantenes tanker rundt risikoreduksjonen ved ordningen. Til slutt ville vi se på andre årsaker til at ordningen er lite tatt i bruk, og av den grunn falt det naturlig å se nærmere på ordningens attraktivitet.

4.2.1 Markedsføring

Det var en klar fellesoppfatning om at ordningen er dårlig markedsført. Samdal i Validé peker på at det tilsynelatende er en god ordning, men den må fremmes via både media og fagkyndige.

Videre forteller hun at noen må stå frem som et eksempel, og vise at ordningen er gjennomførbar for å skape nysgjerrighet rundt ordningen. Madsen i Rogaland Ressurssenter og Arnfinn Hønsi i TSrevisjon AS støtter opp om påstanden til Samdal. De mener skattemyndighetene burde vise eksempler på hvordan ordningen kan tas i bruk. Madsen syns Skattemyndighetene burde vært mer aktive i mediene. Larsen i Tveit Regnskap forteller at nye ordninger gjerne tar lang tid før de implementeres, og av den grunn er det ekstra viktig med markedsføring. Daglig leder i Bighouse AS og Helgesen i Deloitte mener at bedrifter som bistår oppstartsselskap bør være proaktive i tilfeller hvor ordningen kan være aktuell. Her har lokale aktører som hjelper oppstartsselskap en markedsføringsjobb å gjøre, mener daglig leder i Bighouse AS. Helgesen mener blant annet at Haugaland Vekst og Validé bør være pådrivere for ordningen. Eriksen i Gründerloftet har reagert på at ordningen ikke er satt mer på dagsorden og omtalt i større grad hos viktige aktører. Han tenker som Bighouse AS og Helgesen at bedrifter som bistår oppstartsselskap har en viktig opplysningsjobb å gjøre. Eriksen tenker at det er viktig for bedriftene på Gründerloftet å vite om ordningen, selv om det kun har vært aktuelt for noen å hente inn penger så langt. Likevel er han tydelig på at ordningen allerede på dette stadiet burde markedsføres, men at det blir enda viktigere i neste steg når arbeidet med å hente inn kapital settes i gang.

4.2.2 Krav til ordningen

Kravene til ordningen var et fellesmoment gjennom intervjuene. Alle informantene, uavhengige om de hadde tatt i bruk ordningen eller ei, hadde et inntrykk av at kravene var svært omfattende.

Daglig leder i Bighouse AS mener kravene er vanskelige å oppfylle. Han tenker spesielt på kravet som omhandler selskapsstruktur og kravet om at selskapet det investeres i må rapportere inn at formålet med kapitalforhøyelsen er å benytte skatteinsentivordningen. «Det er ikke uvanlig at selskapsstrukturen består av mange holdingselskaper, og da vil en fort falle utenfor», sier daglig leder i Bighouse AS. Både daglig leder i Bighouse AS og Gründerloftet fikk skattefradrag for investering i oppstartsselskaper, uten å ha investert med hensikt om å bruke ordningen. For daglig leder i Bighouse AS, var det tvilsomt om skattefradraget ble innfridd, ettersom selskapet han investerte i, ikke hadde oppgitt i emisjonsstiftelsesdokumentet at hensikten var å hente inn kapital med skatteinsentivordningen. Dette mener han er et krav som

kan begrense muligheten for å få skattefradrag, ettersom selskapet det investeres i gjerne ikke er opplyste om ordningen i en tidlig fase. «Det er trist at en så liten sak kan ødelegge for hele skattefradraget», sier daglig leder i Bighouse AS.

Hønsi i TSrevisjon AS arbeidet med ordningen for en kunde, og forteller at det var svært tidkrevende å innhente all pålagt informasjon. Av den grunn tenker han at de formelle kravene kan være en avgjørende faktor for om ordningen tas i bruk. Helgesen i Deloitte tenker at oppstartsselskaper ikke tar seg råd til å bruke rådgivere og fagkyndige, men at de heller bruker ressurser på å utvikle selskapet.

Larsen i Tveit Regnskap syns forholdstallet mellom innsats og gevinst ser skjevt ut. Med det tenker han på hvor mye krav som må oppfylles, og hva en faktisk sitter igjen med. Larsen tenker at belønningen gjerne ikke er god nok, med tanke på hvor mye arbeid som må legges ned. «Desto større skattefradrag en får, desto mer aksepterer en i forhold til hvor mye som må gjøres i forkant», sier Larsen. Madsen i Rogaland Ressurssenter tenker også at arbeidsmengden er for stor. Han tror flere ville prøvd å benytte seg av ordningen dersom det ikke var så mye bindinger og restriksjoner. Videre legger han til at han tror flere oppfyller kravene, men at krav om rapportering, dokumentasjon og søknader gjør ordningen brysom og vanskelig for bedrifter.

Kravet om et årlig lønnsgrunnlag på kr 400 000, og at selskapet det investeres i ikke kan være i økonomiske vanskeligheter, reagerer Samdal i Validé på. «Økonomiske vanskeligheter kjennetegner vell et oppstartsselskap», sier Samdal. Videre forteller hun at mange firmaer i oppstartsfasen naturligvis ikke tar ut lønn, og de vil da falle utenfor ordningen. Samdal forteller at nystartede bedrifter ofte jobber dugnad. Av den grunn tror hun disse kravene kan være ødeleggende for oppstartsselskapene.

At nærstående, eller tidligere aksjonær, ikke kan være investor, mener alle informantene er en ødeleggende faktor, spesielt for mindre bedrifter. Eriksen i Gründerloftet syns det er trist at en blir ekskludert fra ordningen dersom en tidligere har investert. I hans tilfelle kunne han tenke seg å skyte inn mer kapital i et oppstartsselskap han har investert i, men ettersom han allerede er aksjonær vil han ikke kunne benytte ordningen på en eventuell ny investering. Helgesen i Deloitte kommenterer at det er et lite investormiljø på Haugalandet, sammenlignet med de større byene, og av den grunn vil kravet om nærstående spille en større rolle for de lokale investorene. Han forteller at det gjerne er lokale samarbeidspartnere som investerer i

oppstartsselskaper, og de er ikke ute etter å bruke ordningen. Av den grunn tenker han at andre investorer er av stor betydning, og at det er ødeleggende at en ikke får benytte ordningen dersom en er tidligere aksjonær.

4.2.3 Risiko

Under intervjuene ble risiko ved investering i oppstartsselskap diskutert. Ettersom risikoen reduseres betraktelig, er informantene enige om at dette er positivt for ordningen. Samdal i Validé påpeker at alle har ulik risikoprofil, og hun synes det er fantastisk at noen går for den høye risikoen som foreligger hos oppstartsselskaper. «Risikoreduksjonen er veldig gunstig for investorer», forteller Samdal. Daglig leder i Bighouse AS synes det er betryggende å vite at dersom selskapet han investerte i går konkurs, så har han støtte fra staten og taper ikke alt. Helgesen i Deloitte peker på at staten finansierer deler av investeringen, slik at investoren ikke er risikoeksponert for hele beløpet, ettersom staten finansierer 22 % av investeringer opp til kr 500 000. Dette gjør at investor vil bære risikoen på gjenstående beløp og ved en konkurs vil et tap være betydelig redusert. Hønsi i TSrevisjon AS tenker at risikoreduksjonen kan være en viktig faktor for mindre investorer og selskap. Likevel tenker han at det ikke er betydelig for de større aktørene. Daglig leder i Bighouse AS støtter opp om påstanden til Hønsi. De tenker begge at beløpet kan bety mye for mindre investorer, mens for de større som investerer over maksbeløpet, vil de uansett ikke få risikoreduksjon utover dette beløpet. Eriksen i Gründerloftet tviler på at risikoreduksjonen er et insentiv for å investere i et oppstartsselskap, men er enig i at det er en fordel dersom en uansett skal investere. Derimot synes Larsen i Tveit Regnskap at risikoreduksjonen er et godt initiativ, ettersom det er så viktig å øke kapitalinngangen i en tidlig fase. Han tenker at det er vanskelig å lage ordninger som er god på alle felt, og synes derfor risikoreduksjonen er en positiv side ved ordningen, og et godt insentiv for investorer.

4.2.4 Attraktivitet

De ulike aktørene ble spurt om de fant ordningen fristende. Samdal i Validé synes det er en fristende ordning, dersom den myknes opp og blir gjort mindre krevende. Hun forteller at det må være et større fokus på fordelene, dersom den skal bli mer fristende. «Dersom kravene hadde blitt modifisert ville den vært mer attraktiv», sier Samdal. Eriksen i Gründerloftet tror ordningen hadde vært mer attraktiv dersom det hadde vært enklere å få skattefradrag. Han er enig med

Samdal om at kravene må modifiseres, men tenker også at noen av kravene burde fjernes. Dersom ordningen blir for vanskelig å bruke, vil den ikke implementeres, nevner Larsen i Tveit Regnskap. Madsen i Rogaland Ressurssenter tenker ordningen hadde vært mer fristende dersom det ikke hadde vært like mye restriksjoner og krav til dokumentasjon. Hønsi i TSrevisjon AS syns kravene er med på å gjøre ordningen mindre attraktiv. Han syns flere av kravene er udefinerte, og tenker at uerfarne investorer eller oppstartsselskap gjerne skummer gjennom vilkårene, og umiddelbart tenker at det blir for omfattende.

Daglig leder i Bighouse AS syns ordningen er attraktiv, men legger til at han tror den er mer fristende for mindre investorer, sammenlignet med de større investorene. «For de store aktørene blir skattefradraget bagatellmessig, og ikke betydelig, og av den grunn tror jeg ikke ordningen er en avgjørende faktor for en investering», sier daglig leder i Bighouse AS. Helgesen i Deloitte er enig, og tror ikke at ordningen har stor effekt på større investorer.

4.2.5 Oppsummering av sentrale funn

Ut i fra funnene ovenfor ser en at det er noen gjennomgående temaer som gjentas i alle intervjuene. Markedsføring av ordningen er det første som blir kommentert av alle informantene. Videre ser en at det er de omfattende kravene som blir diskutert, hvor de er enige om at de burde modifiseres. Risikoreduksjonen var et lysglimt ved ordningen, og alle informantene var enige om at denne reduksjonen var betryggende. Til slutt ble ordningens attraktivitet diskutert, og her var det kompleksiteten til ordningen som ble pekt ut som en årsak til at ordningen ikke er tatt mer i bruk.

5. Analyse

I dette kapitlet legges det frem egne refleksjoner som vi har innarbeidet ved intervjuene. I tillegg analyseres skatteinsentivordningen i forhold til andre skatteinsentivordninger. I analysen vil vi se på sentrale problemer ved ordningen og prøve å komme med svar på hvorfor den ikke er tatt mer i bruk.

5.1 Markedsføring

Markedsføring av ordningen ble diskutert under alle intervjuene. Informasjon rundt ordningen kan tyde på å ha vært for dårlig. Det er lite tvil om at ordningen må markedsføres for å implementeres. Ved starten av semesteret fant vi lite markedsføring og omtale rundt ordningen. Vi har den siste tiden oppdaget økt publisitet rundt ordningen, i forhold til hva som var tilgjengelig av informasjon da vi startet på vår oppgave. Dette tyder på at det har tatt tid for ordningen å nå frem til offentligheten.

Vi har forsøkt å finne statistikker og artikler som viser hvordan nye offentlige virkemidler må markedsføres eller informeres om. Evalueringsrapporten angående skatteFUNN-ordningen viser et interessant funn. Bruk av skatteFUNN økte betraktelig etter at Forskningsrådet selv tok på seg ansvaret å informere bedrifter om ordningen, og å oppmuntre dem til å søke skatteFUNN. SkatteFUNN-ordningen kom allerede i 2002, og en ser dermed at det har tatt mange år før utviklingen ble betydelig. Ut i fra figur 5 s. 10 ser en at det har vært stor økning i bruk av ordningen de siste årene. Årsaken til økningen i bruk er at regjeringen har prioritert den, sier tidligere næringsminister Monica Mæland. Ordninger må av den grunn fremmes. Det er viktig å nevne at økningen også kan skyldes at beløpet for maksimalt fradraggrunnlag økte, samt at ordningen var blitt mer kjent (Forskningsrådet, 2017, s. 3).

Av den grunn er vår oppfatning at informasjon rundt ordningen må tilgjengeliggjøres i større grad. Informasjonen på Skatteetatens nettside er kortfattet, og det er lite trolig at aktuelle aktører finner fram til ordningen på egenhånd, med mindre de er kjent med den fra før. Under proposisjonen til Stortinget er markedsføring av ordningen ikke nevnt, kun at det vil påløpe utgifter til oppfølging, saksbehandling og kontroll hos Skatteetaten (Finansdepartementet, 2016-2017, s. 13). At det ikke settes av midler til markedsføring, men kun oppfølging og

kontroll, kan kritiseres. Det kan tenkes at andre må bidra til å markedsføre ordningen i etterkant av tiltredelsen. Sentrale aktører har en viktig jobb å gjøre rundt ordninger som dette. Med sentrale aktører tenker vi blant annet på de aktørene vi har vært i kontakt med som bistår gründere og oppstartsselskap. Som nevnt under sentrale funn, var det flere av informantene som påpekte at de lokale aktørene burde være mer proaktive angående ordningen og tipse aktuelle selskap og investorer. Dermed tenker vi at informasjonsjobben faller på blant annet Validé, Rogaland Ressurssenter og Gründerloftet i tillegg til statlige aktører. Staten formidler ordningen, og dette gir en mulighet for de ovennevnte aktørene til å benytte muligheter rundt ordningen.

Et eksempel på hvordan sentrale aktører kan være proaktive angående nye ordninger er personvernloven som ble vedtatt i juli 2018 (Regjeringen, 2018). I forbindelse med den nye personvernloven benyttet blant annet advokater ordningen til å skape oppmerksomhet. De skapte engasjement, inviterte til informasjonsmøter og satte generelt ordningen i et voldsomt fokus. Dette er noe vi tenker aktører som Valide, Rogaland Ressurssenter og Gründerloftet burde la seg inspirere av. De må opplyse om ordningen til de aktuelle brukerne. De større, statlige aktørene har også en viktig jobb å gjøre. Effekten som Forskningsrådets markedsføring hadde på skatteFUNN-ordningen er et godt eksempel på hva statlige aktører kan bidra med.

Det er vanlig at en hører om nye ting fra andre personer og påvirkes av deres handlinger (Helmersen, 2016). I dette tilfellet finner en få personer som sitter med erfaring rundt bruk av ordningen. Ofte er det slik at en søker informasjon fra andre rundt hva som skal gjøres og hvordan ting skal utføres, som vil si at noen går frem som eksempelets makt, og det kan bidra til at andre vil teste ut ordningen. (Cappelen, 2014). Det har vært publisert artikler rundt ordningen på nettaviser den siste tiden, blant annet hos Dagens Næringsliv hvor de skrev følgende: *Først ut med gründerrabatt «ingen vet om» (Trumpy, 2018)*. Dette tyder på at flere har en oppfatning av at ordningen er lite kjent. Etersom ordningen ikke er tatt mye i bruk har den gjerne ikke klart å fange oppmerksomheten til aktuelle brukere gjennom markedsføringen, eller så er ikke ordningen attraktiv nok, gjerne en kombinasjon av disse. Folk har muligens ikke klart å fange opp budskapet. Av den grunn er det ekstra viktig at fagkyndige informerer om ordningen.

Oppstartsselskaper og investorer må altså informeres om ordningen, og fordelene som medfølger. Først og fremst er det skattemyndighetene og regjeringen som må formidle nye

ordninger og vedtak, og etter dette faller informasjonsarbeidet på sentrale aktører som blant annet Validé, Rogaland Ressurssenter og Gründerloftet.

5.2 Krav til ordningen

Kravet om at bedriften ikke må være i økonomisk vanskelighet er udefinert. Det har seg slik at den økonomiske situasjonen blir individuelt vurdert for bedriftene (Skatteetaten, personlig kommunikasjon, 01. april 2019). Dette gjør at det er vanskelig å vite om en oppfyller kravet. Dessuten så er det én ting som kjennetegner de fleste oppstartsselskaper, nemlig at de ofte befinner seg i en vanskelig økonomisk situasjon. De lever med kniven på strupen (Bjørnstad, 2015). Det er også årsaken til at de sårt trenger kapital i en tidlig fase. Det udefinerte kravet om økonomisk vanskelighet kan også påvirke bedrifter til å aktivt balanseføre mest mulig, istedenfor å kostnadsføre, ettersom det vil få dem i en mer gunstig økonomisk situasjon (Deloitte, U.Å-a). «Selskaper som er i etableringsfasen med lite egenkapital, kraftig vekst og behov for å vise gode resultater ønsker å balanseføre så mye som mulig» (Kinserdal, 2006). Av den grunn fører gjerne kravet om økonomisk vanskelighet til spekulering og manipulering av kostnader.

Det kan ta tid før noe nytt skyter fart, og en må regne med at det kan gå to til tre år før en virksomhet er lønnsom (Dokk Holm, 2018). Det er vanskelig å avgjøre om et firma er i økonomisk vanskelighet eller ikke, og den økonomiske situasjonen gjør kravet rundt årlig lønnsgrunnlag på kr 400 000 problematisk. Departementet foreslår et årlig lønnsgrunnlag for å redusere risikoen for at ordningen blir benyttet til skattemotivert tilpasning (Finansdepartementet, 2016-2017, s. 10). Dette fører til at tidspunkt for stiftelse av selskapet får betydning for om en oppfyller lønnsgrunnlaget. Det er naturlig å tenke at et selskap som er stiftet ved årets slutt har problemer med å oppfylle lønnsgrunnlaget i stiftelsesåret. Det er nettopp i startfasen behovet for kapital er stort, i tilfellet her for å oppfylle lønnsgrunnlaget. For at lønnsgrunnlaget ikke skal være en avgjørende faktor for å få skattefradrag, foreslår departementet at lønnsgrunnlaget kan oppfylles det første eller andre året. Til tross for at lønnsgrunnlaget kan oppfylles det etterfølgende år, sees kravet på som kritisk for et oppstartsselskap. Det er svært vanlig at oppstartsselskaper ikke tar ut lønn før den økonomiske situasjonen begynner å stabilisere seg, som Samdal i Validé påpekte under intervjuet. Det kan være snakk om flere år, og det avhenger av hva en driver med (Nordea, U.Å).

Normen er at unge vekstbedrifter går med underskudd de første årene når de holder på med utvikling av nye produkter og tjenester (Ny Analyse AS, U.Å, s. 8). Som følge av dette, er de avhengige av investorer, ettersom banker ikke vil gi lån til bedrifter i økonomisk vanskelighet. Skattefradrag ved investering kan øke investeringslysten til en investor, og hjelpe oppstartsselskaper, men det er ikke av betydning dersom selskapet uansett ikke tilfredsstiller kravet om økonomisk vanskelighet og årlig lønnsgrunnlag på kr 400 000.

5.3 Risiko

I forbindelse med investering er risiko en faktor. Det finnes ulike typer investorer med forskjellig risikopreferanse som presentert under teoridelen. I forbindelse med investering i oppstartsselskaper er det forbundet høy risiko, og ettersom staten er med på å finansiere deler av investeringen, reduseres risikoen betraktelig. Ordningen kan åpne opp for investorer med høyere grad av risikoaversjon. Til tross for at risikoreduksjonen taler for at investorer kan velge oppstartsselskap og begrense tapet på investeringen, virker det som at investorer heller har en kultur for å investere i blant annet eiendom og selskaper som har passert oppstartsfasen (Hartwig, 2016). Av den grunn burde risikoreduksjonen ved skatteinsentivordningen fremmes tydeligere.

I forbindelse med risiko, tenker vi at størrelsen på investoren og investeringen er av betydning. Det er vanskelig å definere om en investor er stor eller liten, men med størrelse tenker vi på om investoren investerer maksbeløpet på kr 500 000, eller mer. Størrelsen på investeringen kan ha betydning i forbindelse med risikoen, ettersom en har maksimalt fradrag på kr 500 000. En liten investor vil ha større fordel av risikoreduksjonen i motsetning til en som går inn med investering over maksbeløpet. Dette er fordi en investor taper mer av investeringen dersom en overstiger dette beløpet. Ved investering opp til kr 500 000 vil staten subsidiere omtrent halvparten av investeringen, som vist ved tabell 4, s. 12. Dersom en investerer mer enn det maksimale fradragsbeløpet, vil en sitte med et større økonomisk tap dersom oppstartsselskapet skulle blitt oppløst. Dette fører til at risikoreduksjonen for en mindre investor blir mer betydelig og kan være et insentiv for investering.

Fra tabell 4, s.12, ser en at kun 27 % av oppstartsselskapene fremdeles eksisterer etter fem år. Et kjent problem er tilgangen til kapital (Jacobsen, 2016). Ettersom skatteincentivordningen skal skaffe kapital, kan risikoreduksjonen virke som et insentiv for både investor og oppstartsselskap, ettersom en får økt tilgang til kapital for oppstartsselskapet mens investoren reduserer et eventuelt tap. Til tross for at risikoreduksjonen er en positiv side ved ordningen, kan det tenkes at den isolert sett gjerne ikke er en årsak til at en velger oppstartsselskaper fremfor andre alternativer.

5.4 Kompleks og ressurskrevende

Skatteincentivordningen skal stimulere til langsiktige investeringer i oppstartsselskaper. Ordningen bør ikke være for vanskelig å forholde seg til for investor, selskap og ikke minst skattemyndighetene. I hovedsak er det selskapets oppgave å melde inn opplysninger og kontrollere at alle vilkårene er oppfylt. Selskapet har i tillegg ansvar for å se til at vilkårene ikke brytes. Saksbehandlingen er ressurskrevende, både økonomisk og tidsmessig.

Mange gründere og oppstartsselskap har gjerne lite erfaring med å drive selskap. De har en god idé som skal utvikles, og sitter med ekspertise om hvordan idéen skal utvikles, men ikke hvordan bedriften skal drives. Saksbehandlingen som ordningen krever, kan derfor virke kompleks for både oppstartsselskap og investor. Skatteetatens skriv om ordningen forteller svært lite om hvordan ordningen brukes. Artikkelen fokuserer bare på skattefradraget og vilkårene rundt, ikke hvordan en faktisk setter i gang arbeidet med saksbehandling. Her må altså fagkyndige i mange tilfeller settes i arbeid, og det er kanskje ikke en prioritering gründere vil ta seg råd til. Vi ser for oss at fokuset er rettet mot å utvikle idéen.

Fra investors perspektiv er det ressurskrevende å finne ut om en oppfyller kravene. Ordningen fører til mye administrativt arbeid, som omhandler kontroll av vilkårene og andre opplysninger som er relevante for både investor og oppstartsselskapet. En fagkyndig må mest sannsynlig utføre det administrative arbeidet. Det må utvikles rutiner for oppfylling og kontroll av selskap og aksjonærer (Finansdepartementet, 2016-2017, s. 13). Som nevnt under teoridelen, kan en investor bare investere gjennom et holdingsselskap i ett ledd mellom seg selv og oppstartsselskap. Det er ikke uvanlig med en selskapsstruktur bestående av holdingsselskap i flere ledd, og av den grunn vil ikke en investor som investerer fra et ledd langt ute i strukturen kunne benytte seg av ordningen. En ekskluderes fra ordningen dersom en investerer gjennom

flere ledd. Innhenting av nødvendig data om selskap og struktur sees gjerne på som en ressurskrevende utfordring.

Dersom det benyttes en fagkyndig, må revisor innhente all nødvendig informasjon. Dette innebærer at revisoren må få informasjon om blant annet eierandel, hvor mye som er investert, og hvilken aksjonær som er tilknyttet det enkelte selskap som har investert. Arnfinn Hønsi i TSrevisjon AS påpekte hvor tidskrevende det var å innhente all den nødvendige dataen. Han hadde brukt utallige timer på å innhente data om de aktuelle skattyterne og deres selskapsandel. Dette taler for at mange selskap og investorer gjerne er innenfor ordningen, men de tar seg ikke bryet med å innhente dokumentasjon og sette fagkyndige i arbeid.

Ut i fra punktene ovenfor så er det en kost-nytte vurdering som må gjøres for både selskap og investor. Dersom kostnaden med å benytte ordningen blir for stor, så vil ordningen ikke være til nytte. Selve skattefordelen med ordningen virker attraktiv, ettersom en får betydelig redusert skatt, men dersom det blir for komplekst og kostnadskrevende vil en gjerne unngå ordningen.

5.5 Sammenligning med SEIS-ordningen

Som presentert under kapittel 2.1.3 bidro den norske ordningen med kr 73,7 millioner til oppstartsselskap i 2018. Den britiske ordningen bidro derimot med 160 millioner pund til oppstartsselskap i 2013, som tilsvarer omtrent kr 1,8 milliarder med dagens valutakurs. Ut i fra tabell 2 s. 10, ser en at Storbritannia har høyere investeringsbeløp, til og med når en ser i forhold til landets økonomi. Dette viser at ordningen er tatt mer i bruk i Storbritannia det første hele året.

Ut i fra vår problemstilling er det interessant å se nærmere på utviklingen i bruk av ordningen. Figur 4 s. 9, viser at SEIS-ordningen økte i omfang det første året. Dette er naturlig ettersom ordningen kom siste halvdel av 2012. Dermed kan det tenkes at tidspunkt for iverksettelse er en årsak til den sterke veksten, ettersom økningen også er betydelig i Norge fra 2017 til 2018. Det har ikke vært noe utvikling i bruk av den britiske ordningen, utenom 2012 til 2013, men investeringene har jevnt over vært stabile. Av den grunn blir det spennende å se om Norge har lik utvikling, eller om en vil kunne se økning i bruk av ordningen de neste årene. Selv om

ordningene har hatt en lik utvikling det første året, har Storbritannia et mye høyere investeringsbeløp enn Norge.

Som presentert under teoridelen, gir den britiske ordningen 50 % skattefradrag på investering. Dette er en bedre skattefordel enn hva den norske ordningen gir, og dette kan være en årsak til at den britiske ordningen er tatt mer i bruk. Ut i fra figur 4 ser en at det skjer andregangsinvesteringer i Storbritannia. Dette er ikke mulig i Norge, og det kan være begrensende for ordningen. Til tross for høyere skattefradrag i Storbritannia, og at den er tatt mer i bruk sammenlignet med Norge, kan en lese at ordningen ikke er en så stor suksess som forventet. Philipp Schröder ved Aarhus Universitet fremhever at selv om ordningene i både Sverige og Storbritannia ikke er tatt i bruk som forventet, så vil fradrag eller lavere skatt normalt ha en positiv effekt på investeringene. Likevel presiserer han at hvor mye fradraget blir brukt, avhenger av utformingen, både hvor vanskelig den er å bruke og hva virksomhetene får ut av den rent økonomisk (Chor, 2017). Mulig er den norske ordningen mer kompleks enn den britiske.

6. Avslutning

Gjennom oppgaven har vi forsøkt å besvare problemstillingen: «*Hvorfor er ikke skatteinsentivordningen tatt mer i bruk?*» Ut i fra intervjuene, og tall som er hentet fra Skatteetaten, ser en at ordningen ikke er tatt særlig i bruk i løpet av perioden den har eksistert. I vår besvarelse har vi prøvd å gi svar på hvorfor.

Ut i fra intervjuene ser vi at det er de samme temaene som går igjen. Det som ser ut til å være et stort problem for ordningen, er at den er lite kjent for folk flest. En ordning kan ikke implementeres hvis folk ikke har kjennskap til den. Videre ser en at kravene og selve utformingen av ordningen kan være problematisk. Informantene finner ordningen svært kompleks. Dette kan resultere i at potensielle brukere av ordningen utelukker muligheten allerede før de har satt seg skikkelig inn i kravene og omfanget av ordningen. Gjerne er folk for raske med å utelukke ordningen, ved å raskt dømme kravene.

For at ordningen skal bli tatt mer i bruk, har vi reflektert over enkelte punkt med ordningen. Først og fremst har en ordning lite nytte, dersom den er ukjent for offentligheten. Av den grunn tenker vi at aktører som bistår og arbeider med oppstartsselskap, bør fremme ordningen. I tillegg burde andre store aktører, som for eksempel Forskningsrådet, fremme ordningen, ettersom det var vellykket da de gjorde dette med skatteFUNN-ordningen.

Lønnsgrunnlaget synes også å være problematisk. Det må naturligvis være tilstede for å unngå skattemotivert investering, men kravet synes å være ødeleggende, ettersom svært få oppstartsselskap i oppstartsfasen utbetaler lønn. Det er vanskelig å komme med konkrete tiltak eller forbedringer til lønnskravet, men en ting er sikkert, og det er at lønnsgrunnlaget ekskluderer mange potensielle oppstartsselskap.

Som Philipp Schröder ved Aarhus Universitet presiserte vil fradrag eller lavere skatt normalt sett ha en motiverende effekt på investeringer. Som vi også har fått diskutert i intervjuer og kommentert i analysen vil det være en sammenheng mellom ressursbruk og økonomisk gevinst ved å bruke ordningen. En ser at skattefordelen i Storbritannia er betydelig større, som muligens gjør ordningen mer attraktiv. Mulig er det forholdstallet mellom skattegevinsten og arbeidet med ordningen som er for dårlig i Norge. En så også at bruken av skatteFUNN-ordningen økte

betraktelig da skattefradragbeløpet økte. En mulighet er dermed å øke skattegevinsten for å motivere til investering i oppstartsselskap.

Til tross for at ordningen er lite tatt i bruk, må en ta i betraktning at ordningen ikke kom før i 2017. Ordningen er derfor ny, og den trenger gjerne tid før den implementeres. Av den grunn kan det være at bruk av ordningen vil endres de neste årene, og vi kan dermed bare svare på hvorfor ordningen ikke er tatt i bruk det første halvannet året. Som nevnt i analysen har vi også merket økt publisitet rundt ordningen i det siste, og dette tyder på at det vil bli mer kjennskap til ordningen fremover.

6.1 Avsluttende refleksjoner

I starten av arbeidet med bacheloren utformet vi følgende problemstilling: *Fører skattefradrag ved investering i oppstartsselskap til økt investeringslyst?* Vi fant fort ut at denne problemstillingen ikke egnet seg, ettersom informantene ikke hadde nok erfaring med ordningen til å besvare dette. Ettersom de fleste informantene hadde et inntrykk av at ordningen var for komplisert, og lite tatt i bruk, fant vi det bedre å utforme problemstillingen: *Hvorfor er ikke skatteinsentivordningen tatt mer i bruk?*

Vi har lært veldig mye under arbeidet med bacheloren vår. Spesielt lærerikt har det vært å sette seg inn i en helt ny ordning. Dersom ordningen i fremtiden viser seg å være en suksess, ville det vært spennende å se på ordningen med mer tallmateriale. Om noen år vil det være mer grunnlag for å si noe om ordningens omfang, og av den grunn blir det spennende å følge med videre. Dersom vi hadde hatt mer tid og ressurser, ville det vært interessant å kontakte et oppstartsselskap for å høre deres synspunkter rundt ordningen.

Referanseliste

- Altinn. (2019). Skatt for personlige aksjonærer i aksjeselskap. Hentet 18. februar 2019 fra <https://www.altinn.no/starte-og-drive/skatt-og-avgift/skatt/skatt-for-personlige-aksjonarer-i-aksjeselskap/>
- Benedictow, A., Cappelen, E., Winger Eggen, F., Norgberg-Schulz, M., Rybalka, M. & Røtnes, R. (2018). *Evaluation of SkatteFUNN*. Hentet fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/b8f109e6ae9c4809b21773f9b5168f00/evaluation-of-skattefunn.pdf>
- Bighouse. (2019). Other Investments. Hentet fra <https://www.bighouse.no/other-investments/>
- Bjørnstad, S. (2015, 11.07.2017). Det går galt for de fleste gründerne. *Aftenposten*. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/okonomi/i/rRPa/Det-gar-galt-for-de-fleste-grnderne>
- Bjørnevik, B. (2017). Statsbudsjetter 2018: To milliarder til gründere og oppstartsbedrifter. Hentet 04. mai 2019 fra <https://karrierestart.no/entreprenor/1869-statsbudsjettet-2018-to-milliarder-til-gr-ndere-og-oppstartsbedrifter>
- Bodie, Z., Kane, A. & Marcus, A. J. (2014). *Investments* (10. utg.). Maidenhead, Berkshire: McGraw-Hill Education.
- Bredesen, I. (2015). *Investering og finansiering*. Oslo: Gyldendal Akademisk.
- Cappelen, A. (2014, 22.08). Eksempelets makt. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <https://www.sv.uio.no/esop/forskning/aktuelt/i-media/dokumenter/dokumenter-2014/140822cappelen.pdf>
- Chor, J. (2017, 26.september). Nyt Investorfradrag blev en fuser i Sverige. *Berlingske*. Hentet fra <https://www.berlingske.dk/virksomheder/nyt-investorfradrag-blev-en-fuser-i-sverige>
- Connect Norge. (2017, 10.oktober). Unikt investornettverk for tidligfase. Hentet 24.04 2019 fra <http://www.connectnorge.no/nyheter/unikt-investornettverk-for-tidligfase>
- Customs, H. R. (2017). *Enterprise Investment Sch*. Hentet fra https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/655419/October_2017_Commentary_EIS_SEIS_SITR_National_Statistics.pdf
- Deloitte. (U.Å-a). Manipulering av kostnader og "røde flagg". Hentet 11. april 2019 fra <https://www2.deloitte.com/no/no/pages/audit/articles/manipulering-av-kostnader.html>
- Deloitte. (U.Å-b). Våre medarbeidere Deloitte Advokatfirma Haugesund. Hentet 28. mars 2019 fra <https://www.validehaugesund.no/om/>
- Finansdepartementet. (2016-2017). *Endringer i skatte-, avgifts- og tollavgivinga* (Meld. St. 130 LS). Hentet fra https://www.statsbudsjettet.no/upload/Revidert_2017/dokumenter/pdf/prop130.pdf
- Forskningsrådet. (2017). *SkatteFUNN årsrapport 2016*. Hentet fra <https://www.forskningsradet.no/globalassets/publikasjoner/1254026677445.pdf>

- Hartwig, K. (2016, 23.01). Slik tjener du penger på å investere i eiendom. *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <https://www.dn.no/investeringer/investeringstips/bolig/boligkjop/slik-tjener-du-penger-pa-a-investere-i-eiendom/1-1-5543439>
- Haugesund sentrum. (2019). Grunderloftet – mer enn bare et kontor. Hentet 03. april 2019 fra <https://haugesund-sentrum.no/blogg/grunderloftet-mer-enn-bare-et-kontor/>
- Helmersen, A. N. (2016, 16.04). Digital markedsføring: Kunsten å påvirke. Hentet fra <https://utheve.no/blogg/kunsten-a-pavirke/>
- Innovasjon Norge. (2018). SkatteFUNN. Hentet 02. mai 2019 fra <https://www.innovasjonnorge.no/no/virkemiddelapparatet/skattefunn/>
- Jacobsen, H. (2016). Har du en ide men ingen penger? Slik finansierer du gründerdrømmen. Hentet fra <https://www.dnbnyheter.no/bedrift/har-du-en-ide-men-ingen-penger-slik-finansierer-du-grunderdrommen/>
- Johannessen, A., Tufte, P. A. & Christoffersen, L. (2011). *Forskningsmetode for økonomisk/administrative fag* (3. utgave. utg.). Oslo: Abstrakt forlag.
- Jørstad, J. & Ericsson Ryste, M. (2019). Hentet 04. mai 2019 fra https://snl.no/Storbritannias_befolkning
- Kinserdal, F. (2006). *Accounting for valuation of pensions in Norway* (Doktorgradsavhandling). NHH. Hentet fra <https://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/162367/kinserdal%20finn%202006.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Kleivset, C. (2015, 27.03). Risikokapital. Hentet 24. april 2019 fra <https://snl.no/risikokapital>
- Landsend Henriksen, E. (2016, 10.04). Flere og flere vil investere i gründerbedrifter. *Dnb Nyheter*. Hentet fra <https://www.dnbnyheter.no/bedrift/flere-og-flere-vil-investere-i-grunderbedrifter/>
- Mikalsen, K.-E. (2014, 30.01). Syv av ti nystartede bedrifter går dukken. *Aftenposten*. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/okonomi/i/BJ477/Syv-av-ti-nystartede-bedrifter-gar-dukken>
- Nordea. (U.Å). Når kan eg gründer ta ut lønn. Hentet 11. april 2019 fra <https://www.nordea.no/bedrift/din-bedrift/starte-bedrift/lonn-i-eget-firma.html>
- Norges valutakurser. (U.Å). Gjennomsnittlig Norges Banks (NB) valutakurser. Hentet 04. mai 2019 fra <https://www.valuta-kurser.no/m%C3%A5nedlig-gjennomsnittskurs>
- Ny Analyse AS. (U.Å). *Investeringsincentiver for unge vekstselskaper*. Hentet fra <http://www.nvca.no/wp-content/uploads/2016/06/Investeringsincentiver-for-%C3%B8kt-kapitaltilgang-for-vekstselskaper.pdf>
- Olsen, C. (2017). Nå kan du få skattefradrag for investeringer i gründerbedrifter. *Guideadvokat*. Hentet fra <http://guideadvokat.no/na-fa-skattefradrag-investeringer-grunder-bedrifter/>
- Regjeringen. (2015). Enklere å lykkes som gründer. Hentet 14. mars 2019 fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/enklere-a-lykkes-som-grunder/id2457490/>.
- Regjeringen. (2017). Nye skatteincentiv for gründerar. Hentet 30. januar 2019 fra <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/nye-skatteincentiv-for-grunderar/id2552653/>
- Regjeringen. (2018). Ny personopplysningslov. Hentet 16. april 2019 fra <https://www.regjeringen.no/no/tema/statlig-forvaltning/personvern/ny-personopplysningslov/id2340094/>
- Regnskapshjelp. (2018). Strenge regler for transaksjoner med nærstående. Hentet fra <https://regnskapshjelp.no/fagstoff/transaksjoner-med-naerstaende>

- Rogaland Ressurssenter. (U.Å). Om oss. Hentet 28. mars 2019 fra <http://www.rrs.no/om-oss/>
- Skatteetaten. (U.Å). Skattefradrag ved investering i gründerbedrifter/oppstartsbedrifter - skatteinsentivordningen. Hentet 16. januar 2019 fra <https://www.skatteetaten.no/bedrift-og-organisasjon/starte-og-drive/ny-som-naringsdrivende/skatteeregler-og-fradrag/skatteinsentivordningen/>
- Statistisk sentralbyrå. (2016). Stor økning i bruk av SkatteFUNN-ordningen. Hentet 02. mai 2019 fra <https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/artikler-og-publikasjoner/stor-okning-i-bruk-av-skattefunn-ordningen>
- Statistisk Sentralbyrå. (2018a). Nyetablerte foretaks overlevelse og vekst. Hentet 03. april 2019 fra <https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/fordem>
- Statistisk Sentralbyrå. (2018b). Nyetablerte foretaks overlevelse og vekst. Hentet 01. april 2019 fra <https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/fordem>
- Statistisk sentralbyrå. (2019a). Befolkning. Hentet 04. mai 2019 fra <https://www.ssb.no/befolkning/statistikker/folkemengde/aar-per-1-januar>
- Statistisk sentralbyrå. (2019b). Virksomheter. Hentet 02. mai 2019 fra <https://www.ssb.no/virksomheter-foretak-og-regnskap/statistikker/bedrifter>
- Steine, L. (2011). Hva er næringshagene i Norge? Hentet 28. april 2019 fra <https://nhnett.no/om-naeringshagene-i-norge/hva-er-naeringshagene-i-norge/>
- Sticos. (2019). Skattesatser 2018 og 2019. Hentet 18. februar 2019 fra <https://www.sticos.no/fagstoff/satser/skattesatser>
- Trumpy, J. (2018, 15.06). Først ut med gründerrabatt «ingen vet om». *Dagens Næringsliv*. Hentet fra <https://www.dn.no/handel/sgn-skis/norsk-venturekapitalforening/tore-frimanslund/forst-ut-med-grunderrabatt-ingen-vet-om/2-1-353987>
- TSrevisjon AS. (U.Å). Om oss. Hentet 28.03 2019 fra https://tsrevisjon.no/om_oss/
- Tveit Regnskap. (U.Å). Kontakt oss - velg din nærmeste avdeling. Hentet 27. mars 2019 fra <https://tveit.no/kontakt/>
- Validé Haugesund. (U.Å). Validé Haugesundsregionen Om oss. Hentet 28. mars 2019 fra <https://www.validehaugesund.no/om/>

Vedlegg 1 – Intervjuguide

Innledende presentasjon	Bakgrunnsspørsmål	Kravene	Kost-nytte vurdering	Markedsføring	Avsluttende spørsmål
<p>Kort beskrivelse av oss</p> <p>Tema for bachelor oppgaven</p> <p>Kan ditt navn oppgis i oppgaven eller ønsker du være anonym?</p> <p>Hva er din stilling, og ansvarsområde i bedriften?</p> <p>Hva driver dere på med?</p>	<p>Hvor fikk du kjennskap til ordningen?</p> <p>Hvor godt er ordningen kjent?</p> <p>Har du brukt ordningen?</p> <p><i>Har du hatt kunder som har brukt ordningen</i></p> <p><i>Hvordan informerer dere kunder om nye ordninger, som kan være relevante?</i></p>	<p>Hvor godt er du kjent med kravene?</p> <p>Hvilke tanker har du om kravene?</p> <p>Er det noen krav som skiller seg ut?</p> <p>Virker kravene oppnåelige?</p> <p><i>Informerer dere oppstartsselskap om mulighetene rundt ordningen?</i></p>	<p>Hva tenker du rundt forholdet mellom krav og skattefradraget?</p> <p>Opplevs ordningen fristende med tanke på hva som må oppfylles?</p> <p>Er risikoreduksjonen attraktiv nok og nyttig for investorene?</p>	<p>Syns du ordningen er godt markedsført?</p> <p>Hvem tenker du har ansvar for å informere om en ordning som dette?</p> <p>I hvilken fase tenker du ordningen må opplyses om?</p>	<p>Hva tenker du kan være årsaken til at ordningen ikke er tatt mer i bruk?</p> <p>Tror du ordningen øker investeringslysten i oppstartsselskap?</p> <p>Kommer du til å være mer bevisst på ordningen fremover?</p> <p>Har du noe å tilføye/egne refleksjoner du vil meddele?</p>